Nr. 8.
13.
apríl.

Lög

um

vegi.

Vjer Christian hinn Níundi, af guðs náð Danmerkur konungur, Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og Vjer staðfest þau með samþykki Voru:

I. kafli.

Um skipting á vegum.

1. gr.

Vegir á Íslandi eru: flutningabrautir, þjóðvegir, fjallvegir, sýsluvegir og hreppsvegir.

2. gr.

Flutningabrautir eru þeir vegir, sem aðalvörumagn helztu hjeraða er flutt um. Þjóðvegir eru þeir vegir, sem aðalpóstleiðir liggja um. Fjallvegir eru þeir vegir yfir fjöl og heiðar, sem eigi teljast til neins annars vegaflokks. Sýsluvegir eru þeir vegir, sem liggja sýslna á milli og um hverja sýslu, þar sem mest er þjóðbraut, svo sem í kauptún og almenn fiskiver, enda sjeu það eigi flutningabrautir eða þjóðvegir. Hreppsvegir eru vegir hreppa á milli og um hreppa, sem hvorki eru flutningabrautir, þjóðvegir nje sýsluvegir.

3. gr.

Flutningabrautir skulu fyrst um sinn vera í þessum hjeruðum:

1. Frá Reykjavík austur í Rangárvallasýslu.
2. — — — að Geysi.
3. — Eyrarbakka upp Árnessýslu.
4. Upp Borgarfjörð.
5. Frá Blönduósi vestur Húnavatnssýslu.
6. — Sauðárkrók inn Skagafjörð.
7. — Akureyri inn Eyjafjörð.
8. — Húsavík inn Reykjadal.
9. — Búðareyri við Reyðarfjörð um Fagradal til Lagarfljóts.

Autoriseret Overſættelſe i Henhold til Lov 18de September 1891.

Lov

om

Vejvæſenet.

Nr. 8.
13de
April.

Vi Chriſtian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holſten, Stormarn, Ditmarſken, Lauenborg og Oldenborg,

Gøre vitterligt: Altinget har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke ſtadfæſtet følgende Lov:

I. Afſnit.

Om Vejenes Inddeling.

§ 1.

Veje paa Island ere: Tilførſelsveje, Hovedveje, Fjældveje, Sysſelveje og Reppeveje.

§ 2.

Tilførſelsveje ere de Veje, ad hvilke Hovedvaretransporten i de vigtigſte Diſtrikter foregaar. Hovedveje ere de Veje, hvor Hovedpoſtruterne ligge. Fjældveje ere de Veje over Fjælde og Heder, ſom ikke henregnes til nogen anden Klaſſe Veje. Sysſelveje ere de Veje, der uden at være Tilførſelsveje eller Hovedveje, forene Sysſeler eller føre gennem et Sysſel, hvor Færdſelen er ſtørſt, ſaaſom til Handelsſteder og almindelige Fiſkepladſer Reppeveje ere de Veje, der forene Repper eller føre gennem en Rep, for ſaa vidt de ikke ere Tilførſelsveje, Hovedveje eller Sysſelveje.

§ 3.

Tilførſelsveje ſkulle indtil videre være i efternævnte Diſtrikter:

1. Fra Reykjavik til Rangarvalla Sysſel.
2. — Reykjavik til Geyſir.
3. Fra Ørebak op gennem Arnes Sysſel.
4. Op ad Borgarfjorden.
5. Fra Blønduos veſt paa gennem Hunavatns Sysſel.
6. — Saudarkrokur ind ad Skagafjorden.
7. — Akureyri ind ad Øfjorden.
8. — Huſavik ind ad Reykjadalur.
9. — Budareyri ved Reydarfjord over Fagridalur til Lagarfljot.

Nr. 8. 13. apríl.

4. gr.

Landshöfðingi ákveður eptir tillögum sýslunefnda, amtsráða og vegfræðings, hvar leggja skuli flutningabrautirnar um hjeruðin.

5. gr.

Þjóðvegir eru: 1. frá Reykjavík til Ísafjarðar, 2. frá Reykjavík til Akureyrar 3. frá Akureyri til Seyðisfjarðar, 4. frá Reykjavík til Prestbakka, 5. frá Prestbakka til Eskifjarðar. Liggja skulu vegir þessir um aðalbyggðir landsins, svo beint sem verða má milli endistöðvanna eptir staðháttum.

II. kafli.

Um flutningabrautir, þjóðvegi og fjallvegi.

6. gr.

Flutningabrautir, þjóðvegir og fjallvegir eru undir yfirumsjón landshöfðingja, og greiðist kostnaður til þeirra yfir höfuð úr landssjóði. Ef þjóðvegur liggur um sýslu endilanga, skal allt að helmingi sýsluvegagjalds í þeirri sýslu ganga til póstvegarins.

Það fje, sem gengur til þessara þriggja vegaflokka, skal veita í fjárlögum hvers fjárhagstímabils, og skal hverjum flokki fyrir sig ákveðin viss upphæð.

7. gr.

Svo skal vegi gjöra á flutningabrautum, að vel sjeu akfærir hlöðnum vögnum á sumrum; vegagjörðinni skal landshöfðingi ráðstafa eptir tillögu vegfróðs manns eða vegfræðings landsins, ef slíkur verður skipaður.

8. gr.

Á þjóðvegum skal svo bæta torfærur með vegaruðning og brúargjörð, að þeir sjeu greiðir yfirferðar. Skal það vera aðalregla, að fyrst sjeu bættar þær torfærur, sem mestan farartálma gjöra. Að öðru jöfnu skal fyr bæta farartálma á fjölförnustu vegum.

9. gr.

Rjett er, að fjallvegir sjeu reiðfærir gjörðir og varðaðir, svo sem nauðsyn ber til.

III. kafli.

Um sýsluvegi.

10. gr.

Sýslunefndir semja tillögur um, hverjir skuli vera sýsluvegir í sýslu hverri, en amtsráð leggur á það samþykki sitt.

§ 4.

Landshøvdingen bestemmer efter Indstillinger fra Sysselforstanderskaber, Amtsraad og en Vejingeniør, hvor i de nævnte Distrikter Tilførselsvejene skulle lægges.

§ 5.

Hovedveje ere; 1. Fra Reykjavik til Isafjord, 2. Fra Reykjavik til Akureyri, 3. Fra Akureyri til Seydisfjord, 4. Fra Reykjavik til Prestsbakki, 5. Fra Prestsbakki til Eskifjord. Disse Veje skulle ligge gennem Landets Hovedbygder, saa lige imellem Endestationerne, som det efter de lokale Forhold er muligt.

II. Afsnit.

Om Tilførselsveje, Hovedveje og Fjældveje.

§ 6.

Tilførselsveje, Hovedveje og Fjældveje staa under Landshøvdingens Overtilsyn, og Omkostningerne til dem udredes i det hele taget af Landskassen. Dersom en Hovedvej fører igennem et Syssel i dets hele Længde, skal indtil Halvdelen af Sysselets Sysselvejpenge gaa til Postvejen.

De Beløb, som anvendes til de heromhandlede tre Klasser Veje, bevilges paa Finansloven for hver Finansperiode, saaledes at der til hver Klasse for sig bestemmes et vist Beløb.

§ 7.

Tilførselsvejene skulle anlægges saaledes, at de om Sommeren godt kunne passeres af belastede Vogne. Vejanlæget foranstaltes af Landshøvdingen efter Indstilling af en vejkyndig Mand, eller af Landsingeniøren, for saa vidt en saadan maatte blive ansat.

§ 8.

Paa Hovedvejene skulle de mindre farbare Partier udbedres ved Rydning og Brobygning, saa at de blive lette at passere til Hest. Det skal være en Hovedregel, at de mest ufarbare og for Færdselen mest generende Steder først udbedres. Naar andre Omstændigheder ere lige, skulle ufarbare Steder paa de mest befarne Veje først udbedres.

§ 9.

Fjældvejene bør gøres farbare for ridende og forsynes med de fornødne Varder.

III. Afsnit.

Om Sysselveje.

Efter Indstilling fra vedkommende Sysselforstanderskaber vedtage Amtsraadene, hvilke Veje der skulle være Sysselveje i hvert Syssel.

Nr. 8. 13. apríl.

11. gr.

Kostnaður við sýsluvegi greiðist úr sýsluvegasjóði. Í sýsluvegasjóð greiðir hvert hreppsfjelag 1 kr. 25 a. fyrir hvern verkfæran mann í hreppnum 20—60 ára, í hverri stöðu sem er.

Hreppstjórar skulu á hverju ári fyrir lok marzmánaðar senda sýslumanni nafnaskrár yfir alla verkfæra menn 20—60 ára, sem heimili hafa í hreppnum. Eptir skrám þessum ákveður sýslumaður sýsluvegagjald hvers hrepps. Gjaldið skal borgað úr sveitarsjóði og greiðist sýslumanni á manntalsþingi.

12. gr.

Fela má sýslunefnd hlutaðeigandi sýslunefndarmanni eða hreppsnefnd umsjón með sýsluvegagjörð, hverjum í sínum hrepp, og ber þeim, sem umsjón er falin, að ráða þann verkstjóra, sem hæfur er til þess starfa.

13. gr.

Sýsluvegir þeir, sem liggja út frá flutningabrautum eða eru framhald af þeim, skulu gjörast akfærir þar, sem því verður við komið. Um vegabætur á sýsluvegum að öðru leyti, skipar sýslunefnd fyrir, og gilda um þær sömu reglur, sem um umbætur á þjóðvegum og fjallvegum.

14. gr.

Oddviti sýslunefndar skal ár hvert senda amtsráði reikning yfir tekjur og gjöld sýsluvegasjóðsins.

15. gr.

Heimilt er sýslunefnd með samþykki amtsráðs að verja sýsluvegagjaldi til að styrkja gufubátsferðir í sýslunni.

IV. kafli.

Um hreppsvegi.

16. gr.

Hreppsnefnd semur tillögur um, hvar hreppsvegi skuli leggja í hreppi hverjum, og hvernig þeir skuli vera að breidd og ásigkomulagi, og leggur tillögur sínar undir samþykki hlutaðeigandi sýslunefndar.

17. gr.

Á vorhreppaskilaþingi skal greiða til kostnaðar við hreppsvegi 1 kr. 25 a. fyrir hvern verkfæran mann í hreppnum 20—60 ára. Gjald þetta greiðir hver húsbóndi fyrir heimilismenn sína. Ef gjald þetta er eigi unnið upp árlega, leggst afgangurinn í vegasjóð, er hreppsnefndin geymir og hefur ábyrgð á.

§ 11.

Omkostningerne ved Sysselveje udredes af Sysselvejkassen, hvortil hver Rep betaler 1 Kr. 25 Øre for hver arbejdsfør Mandsperson i Reppen i Alderen fra 20 til 60 Aar, i hvilken Stilling han end er.

Repstyrerne skulle inden Slutningen af Marts Maaned hvert Aar tilstille Sysselmanden en Fortegnelse over alle arbejdsføre Mandspersoner i Alderen 20 til 60 Aar, der have hjemme i Reppen, og har Sysselmanden efter disse Fortegnelser at bestemme Sysselvejpengene for hver Rep. Beløbet udredes af Kommunens Kasse, og erlægges til Sysselmanden paa Mandtalstinget.

§ 12.

Sysselforstanderskabet kan overdrage Tilsynet med Vejarbejder paa Sysselveje i hver Rep til vedkommende Sysselforstanderskabsmedlem eller Repsforstanderskab, og har den, hvem et saadant Tilsyn overdrages, at engagere en dertil skikket Værkstyrer.

§ 13.

De Sysselveje, som gaa ud fra Tilførselsveje eller ere en Fortsættelse af saadanne, skulle, hvor det kan lade sig gøre, sættes i en saadan Stand, at de kunne passeres af Vogne. Iøvrigt bestemmer Sysselforstanderskabet Vejarbejderne paa Sysselveje, hvorom gælde de samme Regler, som ere fastsatte angaaende Udbedring af Hovedveje og Fjældveje.

§ 14.

Sysselforstanderskabets Formand skal aarlig tilstille Amtsraadet Regning over Sysselvejkassens Indtægter og Udgifter.

§ 15.

Sysselforstanderskabet har Ret til med Amtsraadets Samtykke at anvende Sysselvejpenge til Understøttelse af Dampbaadsfart i Sysselet.

IV. Afsnit.

Om Reppeveje.

§ 16.

Repsforstanderskabet affatter Forslag om, hvor Reppeveje skulle ligge i hver Rep, samt om Vejenes Bredde og Beskaffenhed, og indstiller sit Forslag til vedkommende Sysselsforstanderskabs Approbation.

§ 17.

Paa Foraars-Repstinget erlægges til Omkostningerne ved Reppevejene 1 Kr. 25 Øre for hver arbejdsfør Mandsperson i Reppen i Alderen fra 20 til 60 Aar, hvilket Beløb udredes af hver Husfader for saadanne Personer, der have Hjem hos ham. Dersom Bidragene ikke opbruges aarlig, lægges Resten i en Vejkasse, som Repsforstanderskabet forvalter og bærer Ansvar for.

Nr. 8. 13. apríl.

18. gr.

Nú er lítið að vinna að hreppsvegum í hreppi, má sýslunefnd þá ákveða, að allt að helmingi hreppsvegagjalds greiðist í peningum í sýsluvegasjóð. Sje aptur á móti hreppsvegavinna mikil í einhverjum hreppi, af því að þar eru engar flutningabrautir, þjóðvegir nje sýsluvegir, en vegir um hreppinn langir og torfærir, má sýslunefndin ákveða, að helmingur á móts við hreppsvegagjald hreppsins greiðist úr sýsluvegasjóði.

19. gr.

Hreppsnefndin hefur umsjón um vinnu og aðgjörð á hreppsvegum, og skal hún skipa umsjónarmann, einn eða fleiri, til að sjá um vinnuna, svo og ráða smið, er brýr skal gjöra.

20. gr.

Oddviti hreppsnefndar skal á ári hverju senda sýslunefnd reikning yfir tekjur og gjöld hreppsvegasjóðsins.

V. kafli.

Almenn ákvæði.

21. gr.

Brýr skal gjöra á ár og læki, þar sem þörf er á, þegar efni og ástæður leyfa. Rjett er og að reisa sæluhús af vegabótafje, þar sem mikil umferð er á vetrum.

22. gr.

Hver landeigandi er skyldur að leyfa, að vegur sje gjörður um land hans, og efni tekið þar sem næst er, án endurgjalds, ef eigi er skemmt tún, engi, yrkt land eða umgirt land. Sje vegur lagður um tún, engi, yrkt land eða umgirt land, svo og ef vegarefni er tekið landeiganda til skaða, skulu fullar bætur fyrir koma, eptir mati dómkvaddra manna. Skaðabætur greiðast úr landssjóði, sje vegurinn flutningabraut eða þjóðvegur, úr sýslusjóði, ef vegurinn er sýsluvegur og úr hreppssjóði, sje hann hreppsvegur.

23. gr.

Hver sem af ásettu ráði skemmir vegi, brýr, vörður, ferjur eða sæluhús, skal sæta hegningu samkvæmt 296. gr. alm. hegningarlaga 25. júní 1869.

24. gr.

Brot gegn lögum þessum skal fara með sem almenn lögreglumál.

§ 18.

Naar der er ringe Arbejde at udføre paa Reppevejene i en Rep, kan Sysselforstanderskabet bestemme, at indtil Halvdelen af Bidragene til Reppevejene indbetales med Penge i Sysselvejkassen. Er der derimod meget Arbejde at udføre paa Reppevejene i en Rep, idet ingen Tilførselsveje, Hovedveje eller Sysselveje føre derigennem, medens Vejene gennem Reppen ere lange og ufremkommelige, kan Sysselforstanderskabet bestemme, at der af Sysselvejkassen udbetales det halve imod Reppens Bidrag til Reppevejene.

§ 19.

Repsforstanderskabet fører Tilsyn med Arbejder paa og Istandsættelse af Reppevejene, og skal antage en eller flere Opsynsmænd til at føre Opsyn med Arbejdet, samt engagere en Bygmester til Opførelse af Broer.

§ 20.

Repsforstanderskabets Formand skal aarlig tilstille Sysselforstanderskabet et Regnskab over Reppevejkassens Indtægter og Udgifter.

V. Afsnit.

Almindelige Bestemmelser.

§ 21.

Naar de forhaandenværende Midler og andre Omstændigheder tillade det, bør Broer bygges over Elve og Bække, hvor det er fornødent. Ligeledes bør der for Vejpenge opføres Fjældstuer, hvor der er stor Færdsel om Vinteren.

§ 22.

Enhver Jordejer er pligtig til uden Erstatning at tilstede, at der lægges Vej over hans Grund, og at der paa det nærmeste Sted tages Materialier til Vejen, saafremt Hjemmemark, Slaamark, dyrket Jord eller indhegnet Mark ikke beskadiges. Anlægges der Veje over Hjemmemark, Slaamark, dyrket Jord eller indhegnet Mark, eller tages der Vejmaterialier til Skade for Ejeren, skal der udredes fuld Erstatning efter en af Mænd, der ere udmældte af Retten, foretagen Skønsforretning. Erstatningen udredes af Landskassen, saafremt Vejen er en Tilførselsvej eller Hovedvej, af Sysselkassen, naar Vejen er en Sysselvej, og af Kommunens Kasse, naar Vejen er en Reppevej.

§ 23.

Den, som fortsætlig beskadiger Veje, Broer, Varder, Færger eller Fjældstuer, ifalder den i almindelig Straffelov af 25de Juni 1869 § 296 fastsatte Straf.

§ 24.

Overtrædelser af nærværende Lov behandles som offentlige Politisager.

Nr. 8. 13. apríl.

25. gr.

Með lögum þessum eru lög nr. 25, 10. nóv. 1887 og lög nr. 11, 7. febr. 1890 úr gildi numin.

Eptir þessu eiga allir hlutaðeigendur sjer að hegða.

Gefið á Amalíuborg, 13. apríl 1894.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

J. Nellemann.

§ 25. Nr. 8. 13de April.

Ved denne Lov ophæves Lov Nr. 25, 10de November 1887 og Lov Nr. 11, 7de Februar 1890.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 13de April 1894.

Ministeriet for Island, den 13de April 1894.

J. Nellemann.

Ólafur Halldórsson.